

**Szerkesztőségi Iroda:**

Nagybecskerek.  
Zápolya-utca 1-ső szám.  
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

**Kiadóhivatal:**

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők  
Telefon 21. szám.

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 260. szám.

Hétfő, november 15.

**Hirdetési árak:**

Egész évre ———— 11 kor.  
Félévre ———— 12 .  
Negyedévre ———— 6 .  
Kgy.óra ———— 2 .  
— Egyes szám ára 8 fill. —

**Hirdetések**

a kiadóhivatalban fogadlatnak el.  
Azonkivül az összes hirdetési  
irodáknak.

**Megjelenik**

vasár- és ünnepnapok kivételével  
minden nap délután 5 órakor.

## A magyar mezőgazdaság veszedelme.

— november 13.

Ha jól emlékszem mintegy öt-hat év előtt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület rendkívüli értekezletet tartott Hódmezővásárhelyen, azzal a céllal, hogy mozgalmat indítson az Alföld általános gazdálkodási rendszerének a megváltoztatására, fölfújására érdekében. E mozgalom célja az lett volna, hogy a magyar, — különösen alföldi — már elavult gazdálkodási rendszeren változtatni kell minden áron, minden eszközzel és sürgősen, ha kell: törvényhozási uton is, mert a maradiságnak a produktív erők teljes petyhüdtőségének az előidéző motivuma tulajdonképpen a modern intenzív értelemben való gazdálkodási rendszernek a mellözése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mozgalma ez irányban a Hódmezővásárhelyen az akkor erős érvekkel előállított vezetőség indítványa folytán vereséget szenvedett s így ez irányban nem történt semmi.

Azóta négy-öt esztendő telt el a gazdálkodási rendszerben. Semmi változás és a nagy magyar Alföld mezőgazdasági kultúrája ott áll, ahol felszázaddal ezelőtt állott. A termés esztendők egymásutánja mellett visszamaradt, silány, a szántásvetés elhanyagolása és a trágyázási rendszer hitvány, hiányos mivolta miatt.

Az a végzetes, ki nem küszöbölhető három nyomású váltórendszer a kis gazdaságokban, mely a jószágtenyésztést meg nem türi, vagy ötven esztendőre megint becsempészte magát úgy, hogy a ma iskolázó gyerek érett koráig semmi kilátásunk se lehet arra, hogy gazdasági boldogulásunk bekezdő végét elérnünk lehessen.

Ez idén is a legkedvezőbb őszi idő dacára látok különösen a kisbirtokokon felerészben kétharmad, egyharmad, egy-negyedrészben kikelt tarka őszi vetéseket, a melyek semmiesetre se bizonyítanak a színvonalon levő értelmes kultúra mellett, hanem mintegy tényekkel igazolják azt, hogy a kulturális érzékünk még hátul, valahol a múlt század közepén ballag. Mikor aztán a termés eredményéhez érünk és levonjuk a levonandókat, akkor látjuk, hogy egy egész esztendőre megint elhibáztuk összes gazdasági működésünket. Szidjuk a rossz őszt, a kellemetlen tavaszt, a nem várt aszályt, szóval mindent, ami látó vagy a képzeleti körünkbe jut, csak éppen arra nem gondolunk, hogy összszel a földünket nem készítettük jól el és nem lestük ki a kedvező pillanatot, a melyben a vetést eszközölnünk kellett volna.

Ilyen gazdálkodási elvek és rendszer mellett nem csodálkozhatunk aztán, ha évről-évre jobban és jobban betáblázódnak és termési sikereink folytán megfogynak az anyagi sikereink is.

Ha ma Magyarországon a mezőgazdálkodási rendszer megváltoztatásáról nem akar tudni senki, — sem a törvényhozás, sem a kormány, sem a testületek, sem a föllátható gazdasági kamarák: maguknak az érdekelt gazdáknak, akik közel 12 millió katasztrális holdon gazdálkodnak, — kell tudniok — és ha nem tudják, megmondom, hogy nem mindegy, ha csak 48 millió, vagy 120 millió métermázsát termelnek; mert míg 48 millió métermázsá után csak 90 millió, 120 millió

métermázsá után 240 millió a bruttó bevételük, vagyis 144 millió koronával több!

Nem papirosra vetett üres kiszólások, amelyeket elmondtam; — minden komolyan gondolkodó, számítani tudó gazdának módjában áll meggyőződnie arról, hogy a régi, elavult, ütött-kopott, három nyomású gazdálkodási rendszer kiküszöbölésével nem érnek e el az eddigi termelés háromszorosát? De ki gondolt ez idén az őszi vetésekre? — Ahol a töméntelen kikapcsolás, bekapcsolás, átruházás, fölruházás, beruházás, elejtés, kiejtés, beejtés, előnyök, hátrányok és vívmányok oly lekötött figyelemre készítették az egész politikai világot és a válságnak még ma sincs vége, de ha annak vége szakad, bizonyára több bajunk lesz majd az akkorára készen váró mezőgazdasági válsággal!

Bernátsky János.

## HIREK.

**Tájékoztató.**

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védőküldő részére minden nap délután 6 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának november havi előadásai a következő napokon lesznek:

November 16: 8-9-ig Művelődéstörténet, 9-10-ig Vegytan.  
November 18: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.  
November 23: 8-9-ig Művelődéstörténet, 9-10-ig Egészségtan.  
November 25: 8-9-ig Fizika, 9-10-ig Gazdasági földrajz.  
November 30: Egészségtan, 9-10-ig Gazdasági földrajz.

November 17, 18. Megyei állandó vál. ülése.  
November 19. Rendkívüli megyei közgyűlés.  
November 18, 19, 20, 21. Országos vásár.  
November 21. A Nógrádi-kilátás megnyitása.  
November 22. Városi közgyűlés.

— **Személyi hir.** Botka Béla főispán tegnap délelőtt hivatalos ügyekben néhány napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— **Küldöttség a pénzügyigazgatónál.** Felső-muzslyáról ma délelőtt Benedek Zoltán községi jegyző vezetésével 150 tagú küldöttség járt Tóth István kir. tanácsos pénzügyigazgatónál, hogy a község nevében köszönetet mondjon a pénzügyigazgatónak a három év előtti hátralékos földadók elengedése körüli hathatós közbenjárásáért. Tóth István pénzügyigazgató közbenjárására ugyanis a pénzügyminiszter a felsőmuzslyai magyar telepeseknek mintegy 90.000 koronányi hátralékos adót fog elengedni, amire vonatkozólag az összeírást e hó 29-én kezdik meg Felsőmuzslyán. Ezért és a község iránt mindenkor tanusított jóakarataért a küldöttség a telepesek legmelegebb köszönetét és háláját tolmácsolta a pénzügyigazgatónak és kérte, hogy a község iránt tanusított eddigi jóindulatát a jövőben is tartsa meg, amit Tóth pénzügyigazgató meg is ígért.

— **Erzsébet királyné emléke.** A Miaszszonyunkról nevezett szegény iskolánövérnek vezetése alatt álló római kath. leánytanintézet tanulói Erzsébet királyné emlékére november 19-én délelőtt 11 órakor gyászünnepélyt rendeznek következő műsorral: 1. Himnusz, éneklük az intézet növendékei. 2. Horváth: „Nyitány”, 6 kézre előadják: Molnár S., Radivojevics Ly., Gille Böske. 3. „Erzsébet emlékezete”, mondja Karácsonyi Mariska. 4. Hartmann: „Ünnepi induló”, 4 kézre előadják: Szilágyi M. és Helmbold Ilona. 5. Ünnepi beszéd, mondja Magyar Pál igazgató. 6. Szögedy: „Zokogva sir Magyarországot”, éneklük az intézet növendékei. 7. Eichner: „Ábránd”, előadja zongorán Fuka Zsófia. 8. Ábrányi: „Az a tizenhárom”, szavalja Horváthy

Mariska. 9. Weber: „Fantázia”, zongorán játsza Rosa Emmy, harmóniumon kíséri Milloss Emmy. 10. Hetényi: „Erzsébet királyné emlékezete”, melodráma, szavalja Helmbold Ilona, zongorán kíséri Fuka Zsófia. 11. Liszt: „Rhapsodia”, zongorán előadja Milloss Emmy. 12. Kontor: „Királyasszony kertje”, éneklük az intézet növendékei.

**— Kitüntetett kereskedelmi alkalmazott.**

Ismeretes, hogy a király Edenburg Armint, az Eisenstädter S. és Társai nagykereskedő-cég nagybecskereki alkalmazottját a cégnél töltött 41 évi hű szolgálatának elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki. Az érdemkereszt ünnepélyes átadása tegnap délelőtt 10 órakor volt a polgármesteri hivatalban, ahol ez alkalommal a temesvári kereskedelmi és iparkamara képviselőjében Weisz Izidor, továbbá Eisenstädter Ignác vezetésével a cég összes alkalmazottai jelentek meg. Az érdemkeresztet a polgármester távollétében Strosz Béla városi főjegyző adta át a kitüntetettnek, szép buzdító-beszéd kíséretében. Weisz Izidor a kereskedelmi és iparkamara nevében köszönetét fejezte ki Strosznak a szép beszédért, majd Edenburgot üdvözölte, kívánva neki, hogy a kitüntetést még sokáig viselhesse.

— **A nagyikikindai esküdtbíróóság elnökei.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke az 1910. esztendő tartamára a nagyikikindai kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróóság elnökévé Beniczur Jenő kir. törvényszéki bírót, helyettes elnökévé pedig Szontágh Hugó kir. ítélőtáblabírói címmel és jelleggel fölrüházott kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Meteorológiai megfigyelő állomás Nagybecskereken.** Torontálvármegye és Nagybecskerek város egy új, hasznos intézménnyel gazdagodik. Ez az új intézmény egy meteorológiai megfigyelő állomás, amely a Magyar Földrajzi Társaság szeptemberi nagybecskereki vándorgyűlésének egyik eredménye. A Magyar Földrajzi Társaság ugyanis meteorológiai megfigyelő állomást létesít Nagybecskereken s az állomás létesítéséhez szükséges felszerelvényeket és műszereket már a napokban leküldi Nagybecskerekre. A Társaság a meteorológiai megfigyelő állomás vezetésére Burget Józsefet, a helybeli főgimnázium jeles tanárát kérte föl, aki azt készséggel el is vállalta. A megfigyelő állomást még ebben a hónapban fölláttják Nagybecskereken. Ez az első meteorológiai megfigyelő állomás Torontálban s az állomásnak nemcsak tudományos, de gazdasági szempontból is nagy jelentősége van.

— **Felolvasás az iparoskörben.** A nagybecskereki Iparoskörben tegnap kezdtek meg a vasárnapi felolvasásokat. Az első felolvasás tegnap délután 3 órakor volt a Pest-szállóudában levő körhelyiségben, mely alkalommal Streitman Antal főgimnáziumi tanár, az iparos ügyek egyik lelkes harcosa tartott igen érdekes és tanulságos előadást az ipar terén való szabad tanításról, nagyszámu hallgatóság előtt. Streitman Antal tanár felolvasásában kifejtette, hogy a magyar iparosságnak okvetlenül művelődni kell, hogy a világversenyben megállja a helyét s tanulásra, önművelésre buzdította az iparosokat, különösen pedig a fiatal mesterlegényeket, a kik hivatalva vannak Magyarországot jövő iparát felvirágoztatni. Az érdekes és tanulságos felolvasást a nagyszámu hallgatóság nagy figyelemmel hallgatta s a felolvasás befejeztével dr. Várady Imre orsz. képviselő és Seprős Valter, a kör elnöke köszönetet mondtak Streitmannnak lelkes fáradozásáért. A legközelebbi felolvasás a jövő heti országos vásár miatt november 28-án lesz, ugyancsak az Iparoskör helyiségében.

— **Tartalékos tisztek szemléje.** A nagybecskereki Rezső-laktanyában ma délelőtt 9 órakor tartották meg a tartalékos tisztek utószemléjét. A szemlélet Pókay József alezredes tartotta meg s részt vettek rajta mindazok a tartalékos tisztek, akik a főszemléről elmaradtak.

— **A jótékony nőegylet köréből.** A nagybecskerei jótékony nőegylet választmánya f. hó 13-án gyűlést tartott. Jelen voltak: Steinitzer Gézáné elnök, dr. Mihálovics Ödöné alelnök, Menezer Lipótné, Kokits Jánosné, Hesse Edéné, özv. Filkovich Pálné, Müller Józsefné, Beller Istvánné, dr. Weiterschan Józsefné, dr. Dukesz Józsefné, Diensztl Emilia, Solymossy Lajosné, özv. Zolkievics Leoné és dr. Vinczevidy Ernőné. A folyó ügyek letárgyalása után 73 szegény között 376 koronát osztottak ki. Az egyesület ovodájába — az ovónő jelentése szerint — 70 gyermek jár. Az egyesület az idén is tart karácsonyfa-ünnepet, amikor 25 szegény-sorsu gyermeket fog téli ruhával ellátni.

— **A törökbecsei Leiningen szobor.** Mint Törökbecséről jelentik, az ottani Leiningen szoborbizottság a vértanu Leiningen gróf törökbecsei szobrának leleplezési idejét 1911. március 15-ére állapította meg. A Gróf Leiningen szobor eddigi megállapodás szerint a mostani Szabadság szobor helyén lesz felállítva, a Szabadság szobor pedig a Tisza sétány köröndjére jön.

— **Az izraelita hitközség közgyűlése.** A nagybecskerei izraelita hitközség tegnap délelőtt 11 órakor tartotta meg rendes őszi közgyűlést dr. Mangold Samu hitközségi elnök elnöklésével. A közgyűlésen, mely a hitközségi irodában folyt le, a hitközségi képviselők újszólván teljes számmal vettek részt.

A szokásos elnöki üdvözlés után Löffler Jónás hitközségi titkár előterjesztette a zárószámadásokat és az 1910. évi költségvetést, mely utóbbit a titkár indokolása alapján tételről-tételre letárgyaltak. A költségvetés főbb pontjai a következők: Szükséglet: Rendszeresített hivatalnoki fizetésekre kell 12.340 korona, hivatalnokok lakbérátalányára 1720 korona, töké- és kamatfizetésre 4604 korona 12 fillér, a templom és hitközségi épületek ellátási költségeire 2408 korona, időleges kegydíjakra 1080 korona, különféle illetékekre 414 korona 46 fillér, előre nem látott kiadásokra és segélyezésekre 1000 korona. Az összes szükséglet ezek szerint 23.566 korona és 58 fillér. A rendkívüli szükségletek 1860 koronát tesznek ki. Ezzel szemben a fedezet a következő tételekből áll: Templomszékek használatára 4000 korona, templomi adakozás 600 korona, huszjegyek 600 korona, stóla-illetékek 200 korona, kerületi járulék 700 korona, kultuszadó pedig 19.326 korona és 58 fillér. Ugy a zárószámadásokat, mint a költségvetést a közgyűlés a hitközségi titkár indokolása alapján minden módosítás nélkül elfogadta, a felelős számvizsgálóknak pedig a felmentvényt megadta.

Ezután a választásokra került a sor. Az adókövető-bizottságba megválasztottak: A képviselők sorából: Deutsch Jakab, Freischerberger Jakab, dr. Goldmann József, Holländer Simon, Kadelburger Lipót, Kanizsa Lipót, Klein Bernát, Hirtenstein Márk, Hiller László, Klein Gyula, Mayer Aurél, Temmer Salamon. Az ösválasztók sorából: Braun Ármán, Eckfeld Mór, Deutsch Márton, Fenyves Izsó, Frey Rezső, Friedmann Alfréd, Grün Dávid Izidor, Guttmann Mór, dr. Hubert Zsigmond, Hegedüs Mór, Klein Izidor, Temmer Sándor. Az előjáróság az adókövető-bizottságba dr. Pollák Győzöt, dr. Stern Lázárt és Schlesinger Jakab előjárósági tagokat küldte ki. A zsigazoló-bizottságba a közgyűlés Deutsch Jakabot, dr. Goldmann Józsefet és Schwarz Lajost választotta meg. Több belső hitközségi ügy letárgyalása után jegyzőkönyv hitelesítőknél Mayer Henriket és Hajduska Jenőt választották meg s ezzel az elnök a közgyűlést berekesztette.

— **Tanítógyűlés Kistószegen.** A Délmagyarországi Tanítóegylet Zsombolya-nagyikindai fiókköre november tizenegyedikén tartotta rendes őszi közgyűlést Kistószegen a községi elemi népiskolában. A gyűlés előtt Hollinger József kistószegi igazgató-tanító gyakorlati tanítást tartott az alkotmánytanból, a jog és kötelesség fogalmát ismertette. Célja az volt, hogy megmutassa, hogy a direkt módszerrel is lehet ismereteket közölni, anélkül, hogy a közlőteket a gyermek anyanyelvére lefordítanók. Ezen gyakorlati tanítás után Reck Ottó elnök megnyitván az ülést, szívélyesen üdvözölte Grézlo János tanfelügyelőt, valamint a szép számban megjelent tanügybarátokat és tagtársakat. Gábel Jakab fővárosi tanító bemutatta módszerét, amellyel az írást és olvasást rövid idő alatt megtanítja. Gyakorlati előadását osztatlan figyelemmel kísérte a tanítóegylet. Módszerét, melylyel különösen a katonai körökben igen sok elismerést aratott, itt is méltányolták. Ezek után a pénztárnoki, majd az elnöki jelentés következett. Elparentálták néhai Hollós Jenő németczerlyai és Ladusky Emilia topolyai kartársakat. A napirendnek azon pontja, melyben a zsombolyai nagygyűlés által hozott egyes határozatoknak megvitatása volt kitéve, a tavaszi gyűlésre lett elhalasztva. A tavaszi gyűlés helyéül Klári községeit jelölték ki, hol akkor az ottani községi

iskolászék a szerencsétlen halállal kimult tanító-juknak, néhai Roth Józsefnek emléket állít. A gyűlést a nagyvendéglőben bankett követte.

**A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket.** Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekeknek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszatetsző íze van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányozni a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban. (5)

— **Halálos élcélődés.** Tragikus végű szomorú esetről ad hírt tordai levelezőnk. A múlt héten pénteken a nagybikácsi vadásztársaság kör-vadászatot rendezett Basahid környékén. A vadászatot részt vett Basahidról Bardulovich Péter községi végrehajtó is. Utközben a vadásztársaság egyik tagja, Bardulovich jó barátja, Deffert nagybikácsi tanító élcélődött Bardulovich-csal, ami fölött persze a társaság tagjai Bardulovich rovására nagyokat nevettek. Bardulovich bosszankodott a viccelődésen, de csak elnyelte, mikor azonban még vadászat közben is élcélődött vele Deffert, dühös lett s a dolog vége az lett, hogy a két jóbarát összeszólközött s egymásnak ment. Bardulovich e közben fölemelte fegyverét Deffertre s heveskedésében a fegyvert elsütötte. A golyó Deffert combjába furódott s a tanító nyomban összeesett. Persze Bardulovich megijedt tettetől, a melyet nem is annyira szándékosan követett el s magától a legnagyobb buzgalommal Deffert segítségére. A súlyosan sebesült tanítót bevitték a nagyikindai kórházba, de úgy látszik a lösebb valahogyan inficiálódott, mert Deffert állapota egyre súlyosabb lett s szombaton éjjel a kórházban meghalt. A végzetes eset, amely miatt Bardulovich ellen megindították a vizsgálatot nagy izgalmat és részvétet kelt az egész környéken. Deffert tanító holttestét Nákófalvára vitték s ott temették el rendkívüli részvét mellett.

— **Gazdaköri gyűlés.** Mint Magyarszentmihályról jelentik, szombaton délután 4 órakor tartotta az ottani gazdakör gyűlését. A gyűlésen megjelentek a kör összes tagjai, továbbá Marton Andor a megyei gazdasági egyesület titkára és dr. Farkas Geiza földbírtokos. A gyűlésen dr. Farkas Geiza hatóságos beszédet mondott, amelyben a megélhetési viszonyokat fejtegette. Utána Marton Andor beszélt nagy figyelemmel és tetszés mellett a gazdasági életéről. Jakab Gyula aziránt szólalt föl, hogy a községben hitelszövetkezet és kosárfonó-tanfolyam létesíttessék és hogy a munkásházák minél előbb felépíttessenek. Miután Jakab Gyula felszólalását a gazdakör is magáévá tette, végül dr. Farkas Geizát egyhangulag megválasztották a gazdakör diszelnökének.

— **Játék a fegyverrel.** A fegyverrel való játéknak és könnyelműségnek ismét áldozata van. Az áldozat egy fiatal diákgyerek, a kinek játék közben a flaubert-fegyver sörétei szemébe furódtak s fél szeme világával fizetett a játékért. Ambrózy László itteni telekkönyvvezetőnek Zoltán nevű 12 éves fia ugyanis tegnap délután társaival flaubert-puskával lövöldözött. A fiuk egymás kezéből akarták kivenni a töltött fegyvert, miközben az elsült s a sörétek Ambrózy Zoltán szemébe mentek. A szerencsétlen fiút dr. Haidegger Lajos és dr. Weiterschan József részesítették az első orvosi segélyben, ma délelőtt pedig kiszállították a kórházba, ahol dr. Báthory Endre és dr. Fischer Regina kórházi orvosok megoperálták a cafatokra lött szemet. A felszemenére megvakult szerencsétlen fiu szülei iránt városszerte nagy a részvét.

— **Kétszer termő almafák.** Az almafáknak az idei versengése ugylátszik még mindig nem ért véget, mert ujabban ismét két olyan esetről kapunk hírt, hogy az almafa nemcsak hogy másodsorú kivirágzott, hanem egészséges gyümölcsöt is termelt. Az egyik ilyen almafa Reitter Oszkár nagybecskerei rendőrkapitány szállókerájában van. Ez a fa ugyanis augusztusban virágzott ki másodsorú s november 1-én Reitter nem kevesebb, mint 18 darab kiválóan szép és jóízű ugynevezett Péter-Pál almákat szedett le róla, a melyek úgy nagyság, mint zamata nézve elsőrendűek. A másik ilyen fa a Napholz-féle kertben van s ezen is rendkívül szép almák értek meg — novemberben.

— **Állami mén-ek Nagybecskereken.** Nagybecskerek város tanácsa szombaton délelőtt tartott ülésében bizottságot küldött ki Verseczre, az állami méntelephez, hogy a jövő évi fedezetési idényre szükséges állami méneket kiválassza. A bizottság, melynek elnöke volt dr. Perisics Zoltán polgármester, tagjai pedig Fülepp György kir. városi állatorvos és Steyer István képviselőtestületi tag, megbízásuknak még a tegnapi nap folyamán eleget tettek, amennyiben Verseczen jártak s az állami méntelepből a jövő évi fedezetési idényre a következő méneket választották ki: 1. 702. számú Nonius „Ürmény” nevű sötét-pej mént, a „Gidrán” helyett. 2. A Nonius 46. számú fekete-szőrű mént a „Szemlap” helyett. 3. A „Montbar” nevű mént az „Ozora” helyett, amely utóbbi rendkívül jó származású s oly kiváló formájú, hogy a párisi világgkiállítás alkalmával annak idején az európai első díjat nyerte el Magyarországra. A 702. számú Nonius-mén is rendkívül jó minőségű. A többi öt mént nevezetesen a „Ságia”, „Conversano”, „Getleman”, „Tinje” és a „Fenek-Nonius”, melyek a múlt évben is itt voltak, a jövő évi idényre is kiválasztotta a bizottság.

— **A baromfi-piac áthelyezése.** A nagybecskerei rendőrkapitányság intézkedése folytán a baromfi-piacot a tavaszig, míg a megyei Múzeum építési munkálatait meg nem kezdik, most ismét a Zápolya-utcában, a volt „Munkács”-épület előtt fogják megtartani.

— **Sertészárlat.** Lukácsfalván szörványosan előforduló sertésvészt konstataáltak, miért is a hatóság az egész ottani sertésállományra nézve szigorú községi zárlatot rendelt el.

## TÁVIRATOK.

### A válság.

**Budapest, nov. 15.** (A „Torontál” eredeti táv.) A válságban a tegnapi és a mai nap a nagy és nagy lehet a döntő audienciák napjai. Tegnap Wekerle fogadta kihallgatáson a király, ma pedig Andrássy és Kossuthot, de hogy mi volt az eredménye ezeknek az audienciáknak, azt ebben a percben nem lehet tudni. Mai jelentéseink egyébként a következők:

#### A miniszterelnök a királynál.

**Budapest, nov. 15.** (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürögönyzik, a király tegnap délelőtt 12 órakor külön kihallgatáson fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt. A kihallgatáson, amely másfél óra hosszat tartott, a miniszterelnök jelentést tett a politikai és a parlament helyzetéről.

#### Andrássy és Kossuth audienciája.

**Budapest, nov. 15.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Sztérenyi József államtitkárral tegnap délután fél 5 órakor utaztak Bécsbe. Megérkezésük után még tegnap este Wekerle Sándor, Andrássy Gyula gróf, Kossuth Ferenc, Zichy Aladár gróf miniszterek és Sztérenyi József államtitkár konferenciára ültek össze. A konferencián, mely hosszu ideig tartott, Wekerle miniszterelnök beszámolt tegnapi királyi audienciájáról, ami után pedig a helyzetről tanácskoztak az államférfiak.

Ma délelőtt 11 órakor fogadta a király külön kihallgatáson Andrássy Gyula gróf belügyminisztert, aki közel másfél óráig volt kihallgatáson a királynál. Az audiencia után, amelyről Andrássy a nyilvánosság számára semmiféle közlést nem tett, a miniszter a Magyar Házba ment vissza s ott Kossuth Ferencel tanácskozott.

Egy óra után Kossuth Ferenc ment kihallgatásra a királyhoz s az ő kihallgatása is hosszu ideig tartott.

A miniszterek az eddigi megállapodások szerint még ma délután 5 órakor visszautaznak Budapestre, ez azonban még nem biztos s elutazásuk Kossuth Ferenc audienciájától függ.

**Andrássy miniszterelnöksége. — Házfelosztás.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ ered. távirata.) Bécsi jelentések azt mondják, hogy Andrássy Gyula gróf két okirattal fog Bécsből visszatérni Budapestre. Az egyik okirat az ő miniszterelnöki kinevezése lenne, a másik okirat pedig a házfelosztásra vonatkoznék, dátum nélkül. Ugyanezek a bécsi jelentések azt mondják, hogy az Andrássy-kabinetben az alkotmánypártot Andrássy, Jekelfalussy és Josipovics képviselnék, a néppártot Zichy Aladár gróf, míg a többi tárca Kossuth pártiaknak jutna.

**Justh Gyula utja.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Justh Gyula, aki tegnapi tornyai birtokán járt, ma ismét visszatért Budapestre s a délelőtti folyamán hosszasan tanácskozott híveivel.

**Bankgyűlések.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ ered. táv.) A tegnapi nap folyamán két helyütt volt gyűlés az önálló bank érdekében. Az egyiket Békésen tartották, ahol részt vett Holló Lajos is, a másikat pedig Tapolczán. Mind a két helyen az önálló banknak 1911-ben való létesítése mellett foglaltak állást.

**Kossuth Ferenc a helyzetről.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti táv.) A „Budapest“ szerkesztője tegnapi beszélgetést folytatott a helyzetről Kossuth Ferencel. A szerkesztő kérdésére, hogy a függetlenségi párt szakadása lesz-e káros hatással a függetlenségi törekvésekre, Kossuth azt felelte, hogy a szakadás hosszabb időre visszaveti a függetlenségi pártot az előrenyomulás útján. Sajnos, hogy ez éppen akkor történt, amikor egy szorososan összetartó, fegyelmezett párt döntő szerepre tarthatott volna igényt és kellő türelemmel ezt meg is szerezhetné volna magának. Hangoztatta továbbá Kossuth, hogy a függetlenségi elvek érdekében helyesebbnek látja azt, hogy olyanok, kik nem értenek többé egyet, szétváljanak. Jobban képes így szolgálni külön járó két párt az elveket, mint egy kötelékben maradván, de kétfelé húzva.

A szerkesztőnek arra a kérdésére, hogy van-e kilátás kibontakozásra, Kossuth ezt felelte:

— Addig mindig van, míg a király el nem fogadja annak a kormánynak a lemondását, amelynek minden tagja, bár nem ugyanazon az alapon, de határozottan kijelentette, hogy kellő nemzeti engedmények nélkül kormányozni nem vállalkozik.

**A trónörökös-pár utja.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti táv.) Berlinből érkező jelentések szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje Hohenberg Zsófia hercegnő tegnapi délután Berlinből, ahol a német császári pár látogatásán voltak, visszatartak Bécsbe.

**Vámszerződésünk Németországgal.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Szterényi József államtitkár ma délelőtt a közös külügyminiszteriumban Aehrenthal gróffal a Németországgal kötendő vámszerződés ügyében tárgyalt. A szerződés aláírására Szterényi e héten még egyszer Bécsbe utazik.

**A képviselőház tisztikara az új házelnöknél.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ ered. távirata.) A képviselőház tisztikara ma délelőtti tisztelgett Gál Sándornál, a képviselőház új elnökénél.

**Az osztrák válság.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Osztrák politikai körökben nagy feltűnést keltett egy prágai lapnak az a közleménye, hogy Lobkowitz herceg cseh tartományi főmarsall, gróf Thun Ferenc volt osztrák miniszterelnök és Randa volt cseh miniszter állítólag meghívást kaptak a királyhoz audienciára. A jelentés megjegyzi, hogy igen ritka eset az, hogy ő Felsőházi főrendiházi tagoktól kérjen információkat — mert állítólag ez volna a kihallgatások célja — s így nevezetes eseményt képezne, ha a fenti audienciáról szóló hírek beigazolást nyernének.

**Nagy bányászerecséltenség.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Newyorkból sürgönyzik, Illinois-államban a Coil-Company közbányájában borzasztó robbanás történt. A katasztrófának hír szerint 400 bányász esett áldozatul.

**Steinheilné szabadon.**

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Párisból sürgönyzik, Steinheilnét, akit az esküdtszék férjének és anyjának meggyilkolása vádjával fölmentett, tegnap bocsátották szabadon a st.-lazarei női fogházból. Steinheilné egyelőre Párisban fog élni teljes visszavonultságban.

**Határidő-üzlet.**

Budapest, nov. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (novemberre)	28 18
Buza (áprilisra)	23 48
Rozs (novemberre)	20 40
Zab (novemberre)	15 12
Tengeri (novemberre)	13 40

**Közgazdaság.**

**A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzpiacról.**

Budapest, november 11.

A budapesti értéktőzsdén az üzlettelongás változatlanul tartott az elmúlt hét folyamán. A belpolitikai helyzet tartós bizonytalansága erős mértékben ellensúlyozza a tőzsde szilárd alapirányzatát és az üzlettelenség okozta nyomás érezhető volt az egész vonalon a lemorzsolódó árfolyamokon.

Ezen hatás alatt elsősorban szenvedtek a rimamurányi vasmű részvények, melyeknek árfolyama egész 654—ig süllyedt, majd utóbb kedvezőbb külföldi vaspiacon jelentésekre és újabb vásárlásokra ismét 664—ig emelkedett. A kedvtelen hangulatot jótékonyan befolyásolta a nemzetközi pénzpiac fokozódó javulása, aminek hatása különösen a befektetési értékek, főleg azonban a 4% magyar koronajáradék árfolyamában nyilvánult meg. Ezen javulás az elmúlt heti árfolyamhoz képest mintegy 1/4%-ot tesz ki.

A helyi piac teljesen el volt hanyagolva és általában az egész hét az üzlettelenség jegyében folyt le. Ehhez képest lényegesebb árfolyamváltások nem voltak tapasztalhatók.

Szilárduló irányzatot csak a budapesti villamos városi vasút részvények követtek, melyeknek árfolyama folytonos vásárlásokra 314—ig emelkedett.

A belpolitikai helyzettel kapcsolatosan van remény arra, hogy a bonyodalmak tisztázódása után a már régóta várt szilárdság az egész vonalon érvényesülni fog.

**Értéktőzsde.**

Déli tőzsde.		Utőtőzsde zárlata.	
Magyar hitelrészv.	776 25	Magyar hitelrészv.	777 25
Osztrák hitel	662 50	Osztrák hitelrészv.	664 25
Magyar koronajár.	92 35	Koronajáradék	92 30
Leszámitolóbank	490 50	Leszámitolóbank	490 50
Jelzálogbank	454 —	Jelzálogbank	453 50
Rimamurányi vmű	663 50	Rimamurányi vmű	669 50
Államvasút	746 25	Államvasút	746 50
Városi villamos	314 25	Városi vasút	313 50
Közüti vasút	666 50	Közüti vasút	667 —

**A vidéki piacok gabonaárjegyzései.**

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a gabonaárak métermázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teng
Arad	28 40	18 —	13 —	13 50	10 14
Baja	28 —	19 —	14 —	13 80	14 50
Balassagyarmat	—	—	—	—	—
Debreczen	29 —	17 60	14 —	14 —	16 —
Eszék	27 —	19 —	14 —	14 20	18 —
Győr	26 80	18 —	15 20	14 20	—
Kaposvár	27 20	18 70	17 —	17 —	15 40
Kassa	27 40	18 40	13 50	14 20	15 —
Léva	—	—	—	—	—
Losonc	26 40	19 —	14 40	14 —	17 20
Miskolc	27 40	19 —	13 60	16 —	17 —
Nagybecskerek	24 —	17 60	14 —	13 40	14 80
Nagykanizsa	26 —	18 50	15 60	15 40	15 80
Nagyszében	27 —	18 —	16 —	15 80	13 —
Nagyszentmiklós	26 80	16 80	13 60	13 —	15 —
Nagyvárad	27 50	17 60	14 —	13 40	15 60
Nyiregyháza	23 60	18 —	14 20	14 80	15 20
Nyitra	25 60	20 40	15 40	14 40	13 90
Pancsova	26 —	—	13 60	—	13 80
Pápa	25 —	17 —	13 80	14 —	17 40
Sátoraljaiújhegy	26 30	18 80	13 20	14 20	—
Sopron	25 —	18 —	14 60	15 —	—
Szatmár	14 —	16 80	13 —	13 —	17 —
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	26 40	—	13 60	14 10	14 20
Temesvár	26 30	16 60	14 —	13 20	14 60
Ujrad	25 60	16 40	13 30	12 50	14 —
Versecz	26 —	17 50	13 30	13 60	14 43
Zalaegerszeg	26 50	17 10	14 —	14 —	17 50
Zenta	26 60	21 —	15 —	16 40	14 60

**A készáru jegyzése a tőzsdén.**

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29 20—29 70
„	76	—	80	29 40—29 80
„	77	28 75—29 10	81	—
„	78	28 95—29 30	82	—
Féjérmegyei	75	—	79	29 10—29 40
„	76	—	80	29 30—29 70
„	77	28 60—29 —	81	—
„	78	28 80—29 30	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29 10—29 45
„	76	—	80	29 30—29 70
„	77	28 70—29 05	81	—
„	78	28 85—29 30	82	—
Bánsági	75	—	79	29 20—29 50
„	76	—	80	29 40—29 70
„	77	28 75—29 —	81	—
„	78	28 90—29 30	82	—
Bácskai	75	—	79	29 20—29 60
„	76	28 40—28 90	80	—
„	77	28 75—29 10	81	—
„	78	29 00—29 30	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	19 85—20 10
„ középminőségű új	—	—	—	19 65—19 90
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14 45—14 65
„ II. rendű	—	—	—	14 10—14 35
Zab I. rendű	—	—	—	15 80—16 —
„ II. rendű	—	—	—	15 30—15 60
Tengeri belföldi új	—	—	—	14 70—14 80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

**Husárak a vidéki piacokon.**

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítóinak jelentése szerint a vágott hus árak kl.-ként, fillérekben:

	Marhahus	Borjúhús	Sertésh.
	I. II.	I. II.	I. II.
Arad	136 120	180 160	160 140
Baja	120 112	128 120	116 108
Balassagyarmat	96 —	114 120	114 —
Debreczen	128 120	160 120	168 160
Eszék	— —	— —	— —
Győr	156 144	160 144	180 134
Kaposvár	125 130	145 130	130 125
Kassa	140 130	180 170	160 150
Léva	120 112	160 146	144 136
Losonc	120 112	144 128	144 —
Miskolc	104 100	168 160	144 140
Nagybecskerek	112 88	160 144	144 136
Nagykanizsa	150 120	165 150	150 140
Nagyszében	140 100	120 90	160 120
Nagyszentmiklós	112 96	160 —	136 120
Nagyvárad	112 104	160 140	160 144
Nyiregyháza	122 112	124 110	132 128
Nyitra	120 112	144 136	144 136
Pancsova	112 104	180 160	144 136
Pápa	— —	— —	— —
Sátoraljaiújhegy	112 104	152 144	144 112
Sopron	220 140	250 160	219 160
Szatmár	112 108	144 136	152 144
Szombathely	— —	— —	— —
Szolnok	124 —	132 —	158 —
Temesvár	128 110	180 170	150 —
Ujrad	104 96	136 120	136 120
Versecz	144 136	160 —	136 —
Zalaegerszeg	112 104	140 120	140 120
Zenta	104 88	160 156	150 146

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

**HÁZELADÁS.**

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

**SOLYMOSSYÉ BRÁJER MARIA.**

6076/1909. sz. Zombolyai járás főszolgabírájától.

**Pályázati hirdetés.**

Zombolya községben nyugdíjazás folytán megüresedett I. **segédjegyzői állásra** és ezen állás betöltése által netalán megüresedendő II. és III. **segédjegyzői állásokra** pályázatot hirdetek.

Az I. segédjegyzői állás évi javadalmazása 1200 kor. fizetés és 240 kor. lakbér.

A II. és III. segédjegyzői állások egyenként évi 1000 kor. fizetés és 240 kor. lakbérrel vannak javadalmazva.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. szakasza, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 2. szakaszában előírt képesítésüket, valamint az eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a zombolyai főszolgabírói hivatalhoz **5. évi november hó 30-án délután 5 óráig** adják be, mert a később érkező avagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választást folyó évi december hó 1-én délelőtt 10 órakor Zombolya község-háza tanácstermében fogom megtartani.

Zombolya, 1909. november hó 5-én.

**Fóris József,**  
főszolgabíró.

1015-3.2

1712/1909. sz. Fény község előljáróságától.

**Pályázati hirdetés.**

Fény községben a **végrehajtó-kézbesítői állás** betöltendő, felhivatnak pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulírott előljárásnál nyújtsák be.

A román nyelv bírása megköveteltetik. Évi fizetés 800 korona. Az állás legkésőbb december 1-én elfoglalandó.

Fény, 1909. évi november hó 11-én.

**Grósz János,** jegyző. **Czilen Kozsita,** bírő.  
1011-3.2

4096/1909. sz. Csenei járás főszolgabírájától.

**Pályázati hirdetés.**

A lemondás folytán üresedésben levő Csatád, Gyertyámos, Horvátkécsa, Románkécsa, Kisjécsa és Nagyjécsa községekből Gyertyámos székhelyvel rendszeresített, évi 1000 korona készpénzfizetés és a szabályrendeletileg megállapított kezelési, látogatási és husszemle díjakkal javadalmazott gyertyámosi **körállatorvosi állásra** pályázatot hirdetek s felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi **december hó 5. napjáig** hozzám annál is inkább adják be, mert a szabályszerűen fel nem szerelt vagy elkészen beadott kérvényeket figyelembe nem fogom venni. A választás napját később fogom kitűzni.

Csene, 1909. évi november hó 2-án.

**Uzbasich Gáspár,**  
főszolgabíró.

1013-3.2

**KIADÓ SZOBA.**

A várallai-utcában levő

**27. számú házban ::**

**két külön bejárattal**

**butorozott utcai szoba**

**f. hó 15-től kiadandó.**

1004-3.2

**Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.**

**Érvényes 1909. október hó 1-től.**

**Erkezik:**

a) **A nagybecskereki pályaudvarra:**

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.  
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.  
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra  
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.  
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:**

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.  
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.  
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.  
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.  
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

**Indul:**

a) **A nagybecskereki pályaudvarról:**

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.  
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.  
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.  
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:**

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.  
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.  
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p.  
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.  
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.  
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.  
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.  
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.  
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.  
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

312/1909. sz. Módosi járás főszolgabírájától.

**Pályázati hirdetés.**

A 300 korona évi készpénzfizetéssel és minden szülesi esetenél való közreműködés után 2 korona látogatási díjjal javadalmazott Bóka községi **szülésznői állás** választás útján betöltendő lévén.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket **5. évi december hó 10-ig** a módosi járás főszolgabírájához nyújtsák be.

Módos, 1909. évi november hó 6-án.

**Steinbach Antal,**

1016-3.2

főszolgabíró.



**Ha viszket**

akinek éjjel-nappal szüntelenül viszketése van s nyugalmát, alvását és sokszor társadalmi létét veszélyezteti, az sajnálatra méltó. Ámbár ez csak bőrgyógyászati mutat, mégsem létezik ezigdig oly szer ez ellen, ami ennek a kínos helyzetnek véget vetett volna. Hetek sőt hónapokon át ezen bajban szenvedők kétségbe vannak esve, testileg s lelkileg megterve. Képtelenek társaságban mozogni. Sokszor csak egy kis pontot képez a bőrön, amely rettenetesen viszket s a vakaró ujját önkívületlenül magához készíti. Ez rendszeren a kezdete s rosszabbodó viszketésre vezet. A viszketés okai még eddig nem lettek kikutatva, miután azonban a betegség jeleinek tekinthető, **ugy minden ilyen esetben amenny is az orvos tanácsára kell hallgatni.** Sok orvos s viszketésgyógyászok különösen hangsúlyozzák a **Zucker-féle szabadgyógyzappan** kedvező s gyors hatását. A vastag fehér hab ezen szappan által előírás szerint alkalmazva, azonnali enyhülést s a viszketés megszüntetését hozza magával, úgy, hogy végre teljesen elmúlik. Ezen idegbántó bőrbajt a **Zucker-féle szabadgyógyzappan** segítségével egyszerűen s a legnagyobb reménnyel el lehet távolítani.

A megrendelésnél a következő különbségre kell ügyelni:

**Zucker szabad. 35%-os gyógyzappanja** a leghatásosabb s legnagyobb. Darabja 2 kor. 50 fill.  
**Zucker szabad. 15%-os gyógyzappanja**, hatásában s mennyiségében gyengébb. Darabja 1 kor.  
Ehhez való **Zucker-krém** (zsírtalanító) a bőrkeményítő. Egy tubus ára 2 kor. 50 fill., kis tubus 1.25 kor.

1949/1909. sz.

Módos község előljárósága.

**Versenyárgyalási hirdetés.**

Módos község a **járási székház építésének** vállalkozás útján leendő biztosítása céljából zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet. A vonatkozólagos tervek és költségvetés a községi jegyzői irodában naponta a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Felhivatnak vállalkozni szándékozók, hogy 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyekben az árelengedés százaléka számmal és betűvel kiírandó, 1909. évi **december 18-ik napjának d. u. 3 óráig** alulírott községi jegyzőnél nyújtsák be, amikor is a beérkezett ajánlatok az előljárósági tanácsülésben felbontatni és az eredmény kihirdettetni fog.

Az építési feltételek a következők:

1. Az építés költsége költségvetéssel 30847 kor.-t tesz, melynek 5%-át, vagyis 1542 kor. 35 fill.-t kötelesek ajánlattevők bántpénz címén készpénzben vagy elfogadható értékpapírban ajánlataikhoz csatolni.

2. Vállalkozó köteles a terv és költségvetés értelmében az építéshez szükséges összes anyagot sajátjából beszerezni, az építkezést 1910. évi április 1-én megkezdeni és azt 1910. évi szeptember 1-ig befejezve, ugyanakkor lakható állapotban a községnek átadni.

3. Amennyiben az építés 1910. évi szeptember 1-én be nem fejeztetnék és az épület átadható nem lesz, köteles vállalkozó minden egyes késedelmes nap után 50 korona pónalét a községnek fizetni.

4. Vállalkozó utólagos munkák címén nincs jogosítva a községnek bármit is felszámítani.

5. Vállalkozó köteles a terv és költségvetés ára címén 450 kor.-t a községnek megtéríteni és az épületátadással kapcsolatos költségeket és a szerződés bélyegköltségeit viselni.

6. Az építéshez szükséges anyag szállításához szükséges fuvarokat Módos község határain belül Módos község természetben szolgáltatja.

7. Az építés fejében megállapítandó ár 1/3 része az anyagoknak a helyszínen való elhelyezése után, 1/3 része az épületnek tető alá helyezése után és 1/3 része az épületnek teljes befejezése és átvétele után fog vállalkozónak kiadatni.

8. A bántpénz, valamint a 3-ik fizetési részletből levonandó 1542 korona 35 fill. és így összesen 3084 kor. 70 fill. készpénzben vagy értékpapírban 1911. évi szeptember hó 1-ig az esetleg támadható hiányok pótlása céljából a községnek letétben marad.

9. Amennyiben vállalkozó elvállalt kötelezettségei bármelyikének eleget nem tette, kárára és veszélyére az építés más vállalkozónak fog kiadatni.

Módos, 1909. évi november hó 12.

**Nikolajevits István,**  
jegyző.

1017-3.1

2489/1909. sz.

Ilánca község előljárósága.

**Hirdetés.**

Ilánca község képviselőtestülete egy **ártézi kut furását** határozta el.

Felhivatnak a vállalkozni óhajtó kufuró mesterek, hogy folyó **évi november 22-én d. e. 10 órakor** az iláncai község-házánál tartandó nyilvános árlejtésen jelenjenek meg.

Ilánca, 1909. évi november hó 10.

1018-1.1

Községi előljáróság.

**GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,**

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

**HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.**